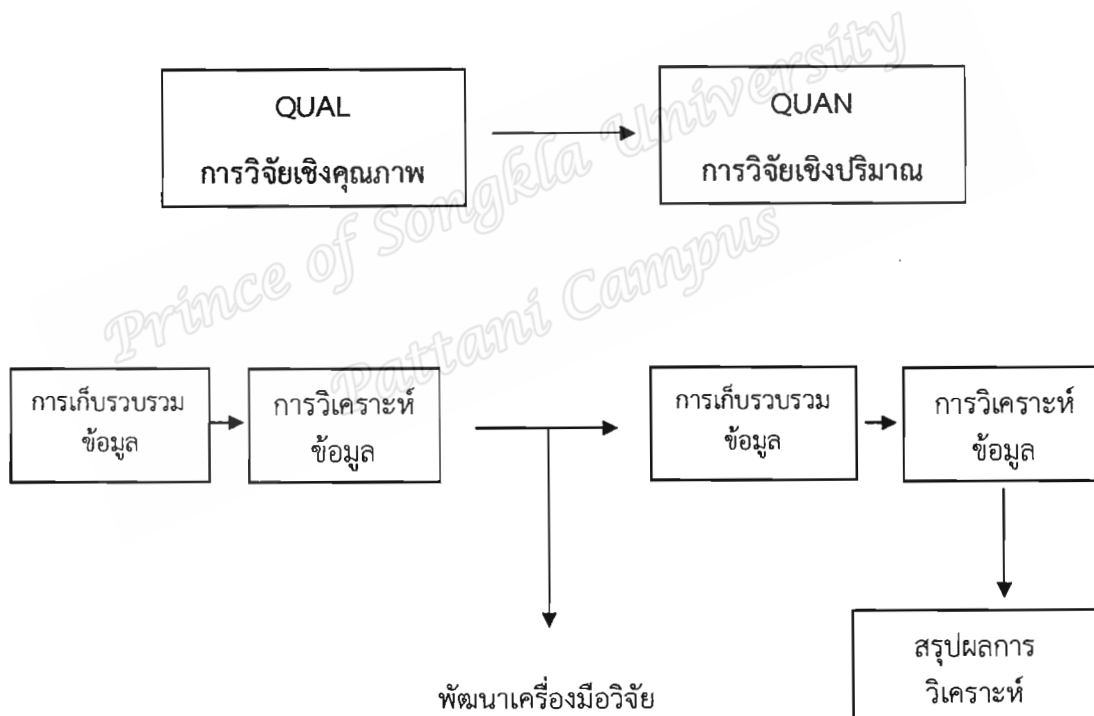

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบขั้นตอนเชิงสำรวจ (Sequential Exploratory Design) มุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 4 แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยออกเป็นสองระยะ โดยอธิบายภาพ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาในขั้นแรกเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อค้นหาตัวแปรใหม่ที่อาจเพิ่มในกรอบแนวคิดเดิมนำไปสู่การสร้างหรือเพื่อสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรนั้นๆ ต่อไป ตลอดจนเพื่อให้ได้แนวคิด ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาโลกทัศน์ทางการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 22 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน
- 2) ครูสอนสายสามัญ จำนวน 3 คน
- 3) ครูสอนสายศาสนา จำนวน 3 คน
- 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 10 คน
- 5) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาเชิงคุณภาพ

ลำดับที่	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวนผู้ให้ข้อมูล			รวม
		ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	
1	ผู้บริหารสถานศึกษา	1	1	1	3
2	ครูสอนสายสามัญ	1	1	1	3
3	ครูสอนสายศาสนา	1	1	1	3
4	ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	1	1	1	3
5	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	2	2	6	10

อย่างไรก็ตามเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้วิจัยมีความมั่นใจแล้วว่า จะไม่ได้ข้อมูลใหม่ๆ เมื่อถึงจุดอิ่มตัวของข้อมูล

1.2 คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญกำหนด ดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เปิดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
- 2) ครูสอนสายสามัญ ได้แก่ ครูที่สอนวิชาสามัญ สังกัดสำนักงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ และมีประสบการณ์ในการสอน 10 ปี เป็นอย่างน้อย
- 3) ครูสอนสายศาสนา ได้แก่ ครูที่สอนวิชาด้านศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ และมีประสบการณ์ในการสอน 10 ปี เป็นอย่างน้อย
- 4) ผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- 5) นักเรียน ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 สังกัดสำนักงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยมีภูมิลำเนาเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทำการวิจัย

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโลกทัศน์ และการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ในประเด็นความคิด ทศนคติ และความเชื่อของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนสายสามัญ และการเรียนสายศาสนา
- ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ทั้งศาสนาสามัญ

1.4 ขั้นตอน และวิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) สร้างข้อคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์
- 2) ทำการติดต่อบริษัทผู้ให้ข้อมูลไว้ล่วงหน้า และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกๆ กลุ่มที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น ปรีกษาหาหรือวันและเวลาที่สะดวกในการให้การสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ และความต้องการของผู้วิจัย ตั้งแต่หัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์ และความต้องการของผู้วิจัยถึงข้อมูลในด้านต่างๆ พร้อมทั้งชี้แจงถึงประโยชน์ที่จะได้จากงานวิจัยนี้ด้วย
- 3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ตามที่ได้นัดหมายไว้ล่วงหน้า

- 4) การสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการขออนุญาตเพื่อการบันทึกเสียงทุกครั้งเพื่อจัดเก็บข้อมูลในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญไว้ได้ และเพื่อให้ข้อมูลชัดเจนมากที่สุด
- 5) การบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยใช้ทั้งการบันทึกเสียง และการจดบันทึก

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์สรุปลง (Analytic Induction) คือ การนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่างๆ ในการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ เพื่อหาบทสรุปร่วมกันในการตอบวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งประเด็นคำถาม ออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโลกทัศน์ และโลกทัศน์ทางการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางการศึกษาจากอดีตและปัจจุบัน

ประเด็นที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางการศึกษา ในด้านสังคม วัฒนธรรม และศาสนา

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ

ในระยะที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งหลังจากผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจนเสร็จสิ้นในระยะที่ 1 จนสามารถสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยที่ตรงกับวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 ประชากร

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มเหมือนการวิจัยในระยะที่ 1 ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร ผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 163 คน จำแนกเป็น จังหวัดปัตตานีจำนวน 73 แห่ง จังหวัดยะลา 41 แห่ง และจังหวัดนราธิวาสจำนวน 49 แห่ง

2) ครูสอนสายสามัญ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 2,411 คน

3) ครูสอนสายศาสนา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 2,411 คน

4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 40,514 คน

5) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 40,514 คน

1.2 ตัวอย่าง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร ผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 120 คน
- 2) ครูสอนสายสามัญ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 331 คน
- 3) ครูสอนสายศาสนา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 331 คน
- 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 380 คน
- 5) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 380 คน โดยเป็นผู้ปกครองของนักเรียนคนเดียวกันกับตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ถูกสุ่มในข้างต้น

1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Step Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่มีขั้นตอนการเลือกหน่วยตัวอย่างจากประชากร 2 ขั้นตอน โดยเลือกจากหน่วยที่ใหญ่ก่อน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มเลือกอำเภอ ทั้ง 3 จังหวัด ใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการจับฉลากได้จังหวัดละ 5 อำเภอ รวมเป็น 15 อำเภอ

ขั้นที่ 2 สุ่มเลือกโรงเรียน อำเภอละ 2 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการจับฉลากได้ 30 โรงเรียน สำหรับบางอำเภอที่มีโรงเรียนแค่หนึ่งโรงเรียน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงโดยเลือกจากอำเภอที่มีจำนวนสัดส่วนที่มากกว่าแทน ส่วนตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การสุ่มโรงเรียนในขั้นที่สองได้จำนวน 5181 คน จากนั้นผู้วิจัยทำการเทียบบัญชีผู้ติดตามแต่ละโรงเรียนอีกครั้งเพื่อให้ครบตามจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

ส่วนการได้มาของตัวอย่างได้มาจากการเทียบตารางของ Krejcie and Morgan

ตารางที่ 4 แสดงพื้นที่การเก็บข้อมูล และจำนวนตัวอย่าง

จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูสามัญ	ครูศาสนา	นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6	ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ยะลา	เมือง	พัฒนาอิสลามวิทยา	4	11	11	7	7
		ธรรมวิทยามูลนิธิ	4	12	12	68	68
		อาสาสุลตันวิทยา	4	11	11	6	6
	ยะหา	ประทีปธรรมวิทยา	4	11	11	4	4
		สุขสวัสดิ์วิทยา	4	12	12	8	8
	รามัน	พัฒนาวิทยากร	4	11	11	3	3
		ศรีฟ้ารีดาบารูวิทยา	4	11	11	7	7
	บันนังสตา	อิสลามบาเจาะวิทยา	4	11	11	4	4
		อาลาวิยะห์วิทยา	4	11	11	4	4
	ธารโต	สุทธิศาสนวิทยา	4	11	11	4	4
ปัตตานี	โคกโพธิ์	มูลนิธิอาชีวะสถาน	4	12	12	28	28
		ซอลิฮียะห์	4	11	11	5	5
	ปะนาเระ	วัฒนธรรมอิสลาม	4	11	11	15	15
		สมบูรณ์ศาสนอิสลาม	4	11	11	8	8
	สายบุรี	สายบุรีอิสลามวิทยา	4	12	12	22	22
		ลาลอวิทยา	4	11	11	7	7
	มายอ	อิสลามศาสนวิทยา	4	11	11	10	10
		รัศมีสถาปนา	4	11	11	10	10
เมือง	บำรุงอิสลาม	4	12	12	16	16	
	จงรักสัตย์วิทยา	4	11	11	11	11	
นราธิวาส	เมือง	นิรันดรวิทยา	4	11	11	7	7
		อัครเกียรติยะห์					
		อิสลามียะห์	4	12	12	49	49
		พัฒนศาสนวิทยา	4	11	11	3	3

จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูสามัญ	ครูศาสนา	นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6	ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
สุโขทัย	เมือง	แสงธรรมวิทยา	4	11	11	21	21
		นันทราษฎร์วิทยาลัย	4	11	11	4	4
เมือง	เมือง	อัครศาสนวิทยา	4	11	11	8	8
		อนุรักษอิสลาม	4	11	11	3	3
เกาะ	เกาะ	มูลนิธิเพื่อการศึกษา					
		โรงเรียนสัมพันธ์วิทยา	4	11	11	6	6
ระแงะ	ระแงะ	ประทีปวิทยา	4	11	11	5	5
		ดารุสสลาม	4	12	12	46	46
รวม (คน)			120	340	340	380	380

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลักษณะของแบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง (Self-Administrative) ซึ่งครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ส่วนที่ 2 โลกทัศน์ทางการศึกษา

ส่วนที่ 3 เป็นแบบคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางการศึกษา

คือ

- 1) ปัจจัยด้านศาสนา
- 2) ปัจจัยด้านการเมือง
- 3) ปัจจัยด้านสังคม
- 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี
- 5) ปัจจัยด้านครอบครัว
- 6) ปัจจัยด้านการเลียนแบบพฤติกรรม

โดยลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert Scale 5 ระดับ ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันมากในการวิจัยทางการศึกษา โดยลักษณะแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แต่ละคำตอบมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ของ Likert Scale คือ

ระดับ 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับ 4 เห็นด้วย

ระดับ 3 ไม่แน่ใจ

ระดับ 2 ไม่เห็นด้วย

ระดับ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

เมื่อนำผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณแต่ละข้อเพื่อหาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ถ้าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ ผลการทดลองใช้ (Try Out) กับตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่ม และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ พบว่า 1) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ทดลองใช้ (Try Out) กับตัวอย่าง จำนวน 30 คน มีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.79 2) กลุ่มครูสอนสายสามัญ ทดลองใช้ (Try Out) กับตัวอย่าง จำนวน 50 คน มีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.73 3) กลุ่มครูสอนสายศาสนา ทดลองใช้ (Try Out) กับตัวอย่าง จำนวน 50 คน มีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.91 4) กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทดลองใช้ (Try Out) กับตัวอย่าง จำนวน 50 คน มีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.89 5) กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทดลองใช้ (Try Out) กับตัวอย่าง จำนวน 50 คน มีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.87

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

- 1) การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ร้อยละ สอนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) เพื่อทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านศาสนา ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเลียนแบบพฤติกรรม ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางการศึกษา โดยการนำปัจจัยที่มีส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางการศึกษา เข้าไปเป็นลำดับตามความสำคัญ การวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบลดหลั่น (Hierarchical Multiple Regression Analysis)